

Хай хоч як, а вступна кампанія — за розкладом!

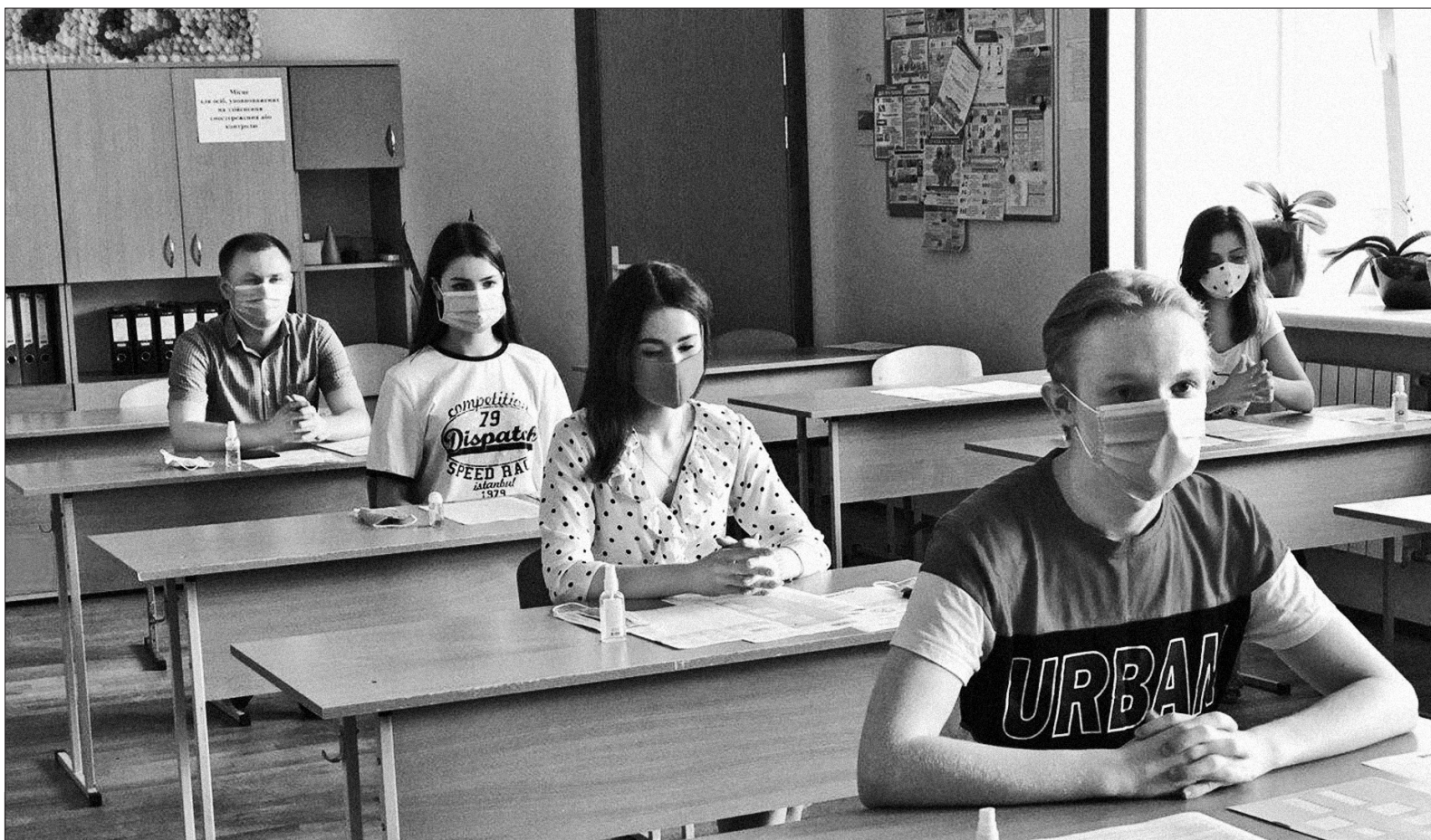
Шоправда, сам розклад може змінюватися, адже він залежить від ситуації з коронавірусом (точніше, від ставлення до епідемії громадян, які не хочуть дотримуватися вимог карантину). І так уже не один раз доводилося вносити зміни в порядок проведення ЗНО. Але попри все, вступна кампанія стартувала. Основною її стало зовнішнє незалежне опитування, яке в екстремальних умовах, з пересторогами, із засобами захисту, але триває.

Стартувало ЗНО 25 червня тестуванням з математики, в якому взяли участь понад 152 тисяч учасників. 30 червня відбулося найбільш численне — понад 275 тисяч випускників — тестування з української мови і літератури. У ЗНО з фізики взяли участь 22 284 особи. 105 157 абітурієнтів прийшли на тестування з англійської мови. Іспанську, німецьку та французьку складало 2 277 випускників. Далі — ЗНО з історії України, біології, географії та хімії. І завершується основна сесія 17 липня.

Інформацію про її результати буде розміщено на інформаційних сторінках учасників тестування до 29 липня. Додаткова сесія ЗНО запланована на 23 липня — 11 серпня, а результати буде розміщено до 14 серпня. Отакий календарний план ЗНО нинішнього року.

Із 30 червня працюють консультативні лінії та приймальня громадян. Включно з 15 вересня. Телефонні лінії в Міністерстві освіти і науки, Урядовому контактному центрі, ДП «Інфоресурс», Державній службі якості освіти готові відповісти на всі запитання щодо вступної кампанії.

Своє ЗНО і для вступників до магістратури. 1 липня єдиний вступний іспит (ЄВІ) з іноземної мови складало і 87 124 вступники до магістратури. У переліку ті ж англійська, німецька, французька та іспанська мови. За 60 хвилин учасники повинні були виконати 42 завдання. Такою ж була й максимальна кількість балів, яку міг набрати вступник.

ЗНО з іноземної мови

Єдине фахове вступне випробування складало 15 220 вступників до магістратури на правничі спеціальності. На виконання ЄФВВ було відведено 200 хвилин, і за цей час треба було відповісти на запитання із загальних навчальних правничих компетентностей і з восьми базових правничих дисциплін (Право). Перший блок містив 30 завдань, на виконання яких було відведено 75 хвилин, блок «Право» — 100 завдань, на які було відведено 125 хвилин.

Практично перед кожним тестуванням траплялися випадки, коли абітурієнтів повертали додому, зокрема, й через виявлені ознаки гострих респіраторних захворювань. Ситуація прикра, однак краще так, ніж загроза для багатьох інших. Дотримання вимог контролювали громадські спостерігачі та спеціалісти.

Назустріч вступникам з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та Криму пішла Верховна Рада, яка, з ініціативи Президента України, 3 липня ухвалила внесення змін до Закону України «Про вищу освіту», згідно з якими випускники з непідконтрольних територій та населених пунктів на лінії зіткнення можуть вступити до будь-якого закладу вищої освіти за окремою бюджетною квотою без складання ЗНО. Раніше така квота існувала лише для вступу кримчан через освітні центри «Крим-Україна».

Ці рішення не зовсім сподобалося вступникам та їхнім батькам, особливо із сімей переселенців. Мовляв, комуś доводиться напружуватись і складати ЗНО, і, можливо, навчатися на комерційних засадах, а комуś

результат підносять на блюдечку. Однак, не все так легко і для випускників із тимчасово окупованих територій, адже для вступу їм потрібно скласти ДПА з української мови та історії України, а також пройти творчий конкурс — залежно від обраної спеціальності.

Ще одна «особливість» нинішнього літа — пересікання в часі вступної кампанії та весняного призову до армії, який також було перенесено у зв'язку з епідемією на коронавірус на травень-липень. І таким чином хлопці-абітурієнти, які готувалися вступати до вишу, почали отримувати повістки до армії. «Розкормувати» ситуацію довелось уряду, Міністерству освіти і науки спільно з Офісом Президента та Генеральним штабом. Напрацьовані рішення дозволять

вступникам отримати відстрочку від призову і реалізувати своє бажання продовжити навчання.

Через коронавірус зміщено й подальші дати вступної кампанії. Для вступників на основі повної загальної середньої освіти реєстрація електронних кабінетів почнеться 1 серпня, прийом заяв та документів триватиме з 13 до 22 серпня та до 16 серпня — для вступників, що складатимуть вступні іспити у виші. Творчі конкурси відбуватимуться з 1 до 12 серпня. Надання рекомендацій для зарахування на бюджет — не пізніше 27 серпня, а подання документів для зарахування — до вечора 31 серпня. Терміни зарахування на бюджет — 5 вересня, на контракт — 30 вересня.

Залишається побажати кожному успішно пройти цей марафон — з досягненнями, про які мріє!

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

2 стор. Рух до ЄДП: треба бігти, аби перестати бути аутсайдером

3 стор. «Винахід року 2020»
Академія вищої школи підбила підсумки

4 стор. Школа на межі

ОФІЦІЙНО

Головні віхи другого півріччя

Черговий кадровий «перетрус» у МОН завершився призначенням ректора Чернігівського державного технологічного університету Сергія Шкарлета тимчасово виконуючим обов'язки міністра освіти і науки України.

1 липня т.в.о. міністра презентував на засіданні Комітету Верховної Ради з питань освіти науки та інновацій план роботи МОН на друге півріччя нинішнього року.

Плани стосувалися усіх сфер освіти (дошкільної; шкільної, інклюзивної та позашкільної; професійної; вищої освіти та освіти дорослих), а також науки та інновацій.

У сфері вищої освіти та освіти дорослих йшлося про забезпечення фінансової автономії ЗВО, завершення розроблення стратегії розвитку вищої освіти 2021—2023 років, дуальну форму здобуття вищої освіти, підготовку проекту Закону України «Про освіту дорослих».

У сфері науки та інновацій: забезпечення грантової підтримки найкращих проектів у межах конкурсу Національного фонду досліджень, приєднання України до програми «Горизонт Європа», розроблення дорожньої карти інтеграції України до європейського дослідницького простору, пролонгація

державної цільової науково-технічної програми антарктичних досліджень.

Йшлося також про розроблення законопроекту «Про внесення змін до деяких законів щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Формування переліку потенційно готових до впровадження розробок та запровадження закордонного патентування за бюджетні кошти. Передбачено реалізацію пілотного проекту зі створення на базі закладів вищої освіти та наукових установ мережі стартап-школа-інкубатор-акселератор. А також — функціонування пілотних регіональних центрів трансферу технологій та центрів експертиз і науково-технічних розробок.

Рух до ЄДП: треба бігти, аби перестати бути аутсайдером

Наприкінці квітня директорат науки та інновацій МОН очолила Юлія Безвершенко, кандидат фізико-математичних наук, яка працювала до цього молодшим науковим співробітником Інституту теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України та викладала квантову теорію в Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Нового генерального директора серед освітян і науковців знають також як активного популяризатора науки, одного з авторів Закону «Про наукову і науково-технічну діяльність», заступниці голови Ради молодих вчених НАН України (до 2019 року).

Одним із головних завдань директорату науки та інновацій МОН є інтеграція України до Європейського дослідницького простору (ЄДП). Своїм поглядом на найближчі цілі та завдання у цій сфері Юлія Безвершенко поділилася на своїй facebook-сторінці.

Пропонуємо найважливіші моменти з цієї публікації.

Угода про асоціацію Україна — ЄС сприяє наближенню України до ЄДП, що забезпечує вільний рух дослідників, наукових знань та технологій. А Угода про асоційовану участь в Рамковій програмі з досліджень та інновацій ЄС «Горизонт 2020», ратифікована 2015-го, дала Україні право стати частиною ЄДП.

На жаль, рух України до ЄДП, темп, системність і комунікацію якого мали забезпечувати МОН і уряди, протягом цих років був дуже повільним та невпевненим. Та це не означає, що все втрачено. Однак, треба бігти, щоб у другому раунді перестати бути аутсайдером.

Отож, біжимо. Впродовж травня-червня відбулись:

1. Засідання 4-го кластеру Україна — ЄС.

2. Координаційна нарада з НКП та представниками/експертами від України у програмних комітетах «Горизонт 2020».

3. Засідання Комітету Ради ЄС з питань Європейського дослідницького простору та інновацій (ERAC).

4. Засідання Європейського стратегічного форуму дослідницьких інфраструктур (ESFRI).

5. Підготовка оновленого порядку проведення конкурсу на кошти від реімбурсації нашого внеску за участь в програмі «Горизонт 2020» та вихід документа на громадське обговорення.

Зуважте, що всі заходи відбувалися онлайн. Є й свої позитиви у карантину — можна за хвилинку дістатися Брюсселя і назад, економія коштів та часу. Мінус: брак неформального спілкування із закордонними колегами.

Далі — детальніше.

Кластер Україна — ЄС

Отже, 28 травня відбулось засідання 4-го кластеру Україна — ЄС, який традиційно включав блок науки та інновацій. Увага була зосереджена на ініціативах ЄС для боротьби з COVID-19, зокрема розробки плану дій ERAvsCORONA (<https://bit.ly/ERAvsC19>). Представники Єврокомісії також повідомили про продовження проведення для українських учасників тренінгів з розробки проектних пропозицій в межах Writing Camp H2020.

Ще з важливого — ЄС надав нам інформацію про стан запуску нової Рамкової програми «Горизонт Європа» та перспективи асоційованого членства в ній України. Попри відсутність чітких дедлайнів, зрозуміло одне: нам вкрай важливо проробити домашню роботу з аналізу участі в «Горизонт 2020» та збільшення

обсягу й якості української участі в новій програмі.

Я доповіла про стан імплементації реформ України у сфері НТІ, зокрема, про структурні зміни, що відбулись в МОН (окрім появи об'єднаного директорату, ще й маємо окрему експертну групу з інтеграції до ЄДП), про роботу Національної ради з питань розвитку науки і технологій та реалізацію рекомендацій, наданих в межах Policy Support Facility «Горизонт 2020».

Повідомила про запуск конкурсів Нацфонду досліджень, підготовку змін до законів про діяльність наукових парків та трансферу технологій, актуалізацію Дорожньої карти інтеграції в ЄДП та заплановану розробку Національного плану дій її імплементації.

За результатами затверджено операційні висновки. Зокрема, щодо відновлення дії угоди з ЄС про наукове і технологічне співробітництво, актуалізації Дорожньої карти інтеграції до ЄДП та розробки плану дій з її імплементації, підтримки участі України в програмі «Горизонт Європа» та інших.

Окремо обговорювали питання участі України в проекті EaR-Connect та GEANT, а також не-

уковою спільнотою. Пропозиції щодо цього вітаються.

Спільнота НКП гарно скоординована і обмінюється інформацією між собою та зовнішнім світом. Водночас, представники й експерти не отримали необхідного навчання, їх не координувало МОН, не було створено мережі експертної підтримки всередині країни, не здійснювалася координація мережі НКП, не налагоджено обмін інформацією (Національний портал не працював належним чином). Деякі експерти впродовж років не отримували інформації з ЄК. Таке становище ми намагаємося виправити зараз.

До кінця року маємо відпрацювати всі питання, аби в «Горизонт Європа» увійти з цілісною та ефективною системою.

Цього року на НКП покладено важливе завдання — допомогти нам зрозуміти як зробити участь у наступній Рамковій програмі більш ефективною. Адже саме НКП за ці роки отримали найбільш повну інформацію щодо спроможності українських учасників, їх зацікавленості та бар'єрів участі для них.

Наш рух — до ЄДП!

обхідність підготовки до EaR-Connect2. Домовились, що ми зробимо «домашню роботу» і вийдемо на діалог з європейськими партнерами.

Нарада з НКП та нові експерти/представники в комітетах «Горизонт 2020»

Наприкінці травня було проведено велику координаційну нараду з Національними контактними пунктами (НКП) та представниками/експертами від України у програмних комітетах «Горизонт 2020». Йшлося про найбільш проблемні питання та механізм майбутньої взаємодії, про покращення комунікації та співпраці між НКП, комітетами, МОН та на-

Пріоритет — ефективна комунікація

4 червня відбулось чергове засідання Комітету Ради ЄС з питань Європейського дослідницького простору та інновацій (ERAC). Йшлося про управління та структуру ЄДП, моніторинг національних планів дій з інтеграції до ЄДП в кожній країні, формування спільної політики з європейським простором вищої освіти. Було обговорено шляхи подолання пандемії COVID-19, зокрема, через розробку та реалізацію плану дій ERAvs-CORONA.

Функція комітету полягає в формуванні політики та загальної стратегії для ЄДП, тому наразі нашим пріоритетом є ефективна комунікація з членами ERAC та активна участь в його роботі. Особливо, враховуючи поточну ревізію пріоритетів ЄДП та їх оновлення на наступний програмний період.

Оновлене представництво України в ERAC виглядає так: офіційні експерти — я та державний експерт експертної групи з питань інтеграції до ЄДП Дар'я Бовкун, а також альтернативні експерти (відібрані кілька років тому), що вперше взяли участь у засіданні — заступник директора з наукової роботи Інституту математики НАН України Олександра Антонюк, та учений секретар Центру досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАНУ Карина Шахбазян.

Не менш важливо забезпечити участь та роботу представників від України в решті груп ЄДП. Нині ми офіційно затвердили делегатів та експертів до ERAC та ESFRI. Проте необхідно забезпечити присутність України і в інших групах за пріоритетами ЄДП, а також опрацювання відповідної інформації, тому директорат також займається підготовкою регламенту участі в них українських експертів.

Шлях до Дорожньої карти ESFRI

16—17 червня відбулось 72-е засідання Європейського стратегічного форуму дослідницьких інфраструктур (ESFRI). Він проводився, аби узгодити напруження стратегічних робочих груп для оновлення «Білої книги» — загальноєвропейської стратегії розвитку дослідницьких інфраструктур.

На засіданні було озвучено важливу інформацію про можливість внесення до 9 вересня 2020 року нових проектів до Дорожньої карти ESFRI 2021. Наразі МОН сприяє приєднанню України до Danubius ERIC, EPTRI, EMBRC та CERIC-ERIC.

Нині ми працюємо над національною Концепцією розвитку дослідницької інфраструктури (спільно із робочою групою Нацради з питань розвитку науки та технологій під головуванням Нани Войтенко, текст уже передано до Наукового комітету) та Концепцією розвитку е-інфраструктур (нині на громадському обговоренні), а також відповідних планів дій. Після цього буде формуватись

національна Дорожня карта дослідницьких інфраструктур.

Ми стаємо більш зрозумілими нашим європейським партнерам, обговорюємо з ними можливості залучення інструментів ЄС до спільної роботи.

Оновлено представництво України в ESFRI, висловлено зацікавленість у долученні українських експертів до роботи Стратегічних робочих груп ESFRI. Найближчим часом плануємо провести відбір кандидатів в експерти.

Склад делегатів від України в ESFRI включає офіційних (я та державний експерт експертної групи з питань стратегій та узгодження політик директорату Ірина Прилуцька) та альтернативних експертів (вчений секретар Сектору зведеного планування НОВ Президії НАН, експерт програмного комітету «Науково-дослідницькі інфраструктури», НКП Марина Гороховатська та керівник експертної групи з питань стратегій та узгодження політик директорату Григорій Мозолевич).

Оновлення підходів до проведення конкурсу

Нещодавно ми оновили порядок проведення конкурсу на кошти від реімбурсації нашого внеску в програмі «Горизонт 2020» та розмістили на сайті МОН проект відповідної постанови для обговорення.

Головне — це суттєве оновлення підходів як до проведення конкурсу, так і до розподілу коштів. Тож запропоновані зміни: розширення напрямів надання підтримки, оцінювання для кожного напрямку окремо за оновленими критеріями, тематика проектів відповідає пріоритетам майбутньої «Горизонт Європа». Запропоновано також прозорий та чіткий механізм відбору проектів і роботи конкурсної комісії, додано третій рівень експертизи. Найвагомішим критерієм відбору є позитивний досвід участі в «Горизонт 2020».

Ми сподіваємося швидко пройти всі процедури для затвердження постанови і головне — нарешті почати конкурс.

Ці кошти (загалом 7 млн. євро, з яких під конкурс наразі закладено 3,5 млн.) передбачені саме на посилення спроможності українських науковців та інноваторів бути успішними в Рамкових програмах ЄС з підтримки досліджень та інновацій. Тому конкурс націлено на тих, хто вже продемонстрував свою здатність боротись за фінансування з «Горизонту 2020».

Тож, дякую команді директорату науки та інновацій. Окрема подяка — зовнішнім експертам. Це і НКП, і представники та експерти у комітетах «Горизонт 2020» і групах ЄДП. Особливо — членом Робочої групи Національної ради з питань розвитку науки та технологій з інтеграції до ЄДП.

Наша спільна робота наближає до здійснення мрії про сильну Україну як повноправного члена Європейського дослідницького та інноваційного простору.

ІННОВАЦІЇ

«Винахід року 2020»

Серед 12 переможців конкурсу «Винахід року 2020» — 8 проєктів представлено установами НАН України та університетами.

Наприкінці червня було підбито підсумки конкурсу «Винахід року 2020», який проводився Державним підприємством «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) спільно з Торгово-промисловою палатою України за підтримки Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Мета його — популяризація винахідницької діяльності та привернення уваги вітчизняних і закордонних інвесторів і виробників.

Незважаючи на коронавірусний період, на конкурс було подано 244 винаходи, захищені чинними патентами України, що видані впродовж останніх п'яти років. 87 % від загального обсягу конкурсних робіт подано науковими установами та навчальними закладами.

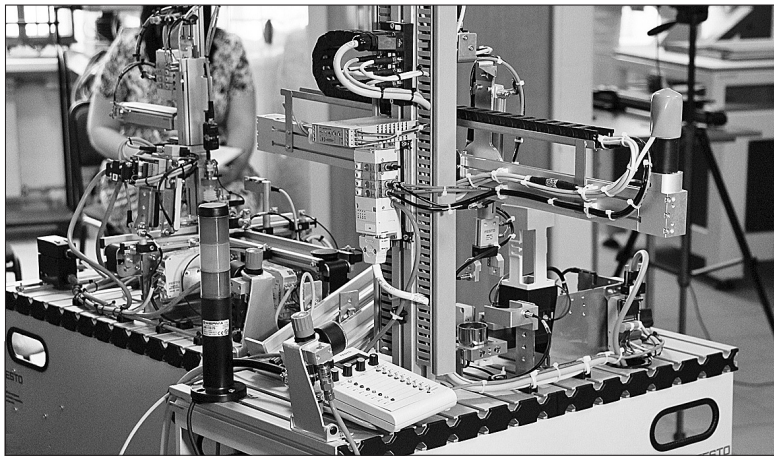
Загалом, конкурс відбувався в три етапи. На першому — ще в лютому — конкурсні матеріали приймала та опрацьовувала робоча група Укрпатенту. Водночас продовжувалась інформаційно-рекламна кампанія, розсилались повідомлення підприємствам, вищим навчальним закладам, науковим установам та регіональним ТПП України. Відбувались консультації щодо умов участі в конкурсі, ознайомлення з правилами підготовки документів.

На другому етапі за роботу взялася експертна рада Укрпатенту: було проведено оцінювання поданих матеріалів за критеріями, встановленими положенням про конкурс, визначено 12 галузевих номінацій, які відповідають найбільш актуальним напрямкам інноваційної діяльності. Це — «Будівництво»; «Сучасні промислові технології та нова техніка»; «Енергетика та енергоефективність»; «Екологія»; «Нові речовини і матеріали»; «Технології агропромислового комплексу»; «Медицина»; «Фармацевтика»; «Харчове виробництво»; «Металургія»; «Оборона і державна безпека»; «Переробка промислових та побутових відходів».

А на третьому етапі вже конкурсна комісія розглянула результати роботи експертної ради. Було проаналізовано підсумки конкурсу «Винахід року — 2020». До уваги бралися насамперед — оригінальність технічного рішення, складність поставленого завдання, а також соціальна та гуманітарна значущість.

На кінцевому етапі відбулося оголошення та нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу «Винахід року 2020». Захід із зрозумілих причин відбувався в онлайн-режимі за участю представників Укрпатенту, Торгово-промислової палати України та Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Під час трансляції переможці отримали можливість презентувати власні проєкти аудиторії.

Називалися наукові установи, вищі, організації та приватні особи — власники патентів, групи винахідників та окремі винахідники. Отже, переможцями конкурсу «Винахід року 2020» стали такі учасники.

Винахід — це праця і... сучасне обладнання

У номінації: «Харчове виробництво» — група винахідників Інституту продовольчих ресурсів Національної академії аграрних наук України за роботу «Спосіб визначення культур *Streptococcus thermophilus* за допомогою пари специфічних олігонуклеотидних праймерів методом ПЛР». Цей сучасний генетичний метод визначення культур у заквасках, бактеріальних препаратах та ферментованих харчових продуктах дозволяє швидко та ефективно відбирати безпечні технологічні культури та здійснювати належний контроль.

У номінації: «Нові речовини та матеріали» — група винахідників ВНЗ Український державний хіміко-технологічний університет — за спосіб отримання модифікованого активного катодного матеріалу для літій-йонних акумуляторів. Винахід забезпечує підвищення розрядної ємності і стабільності циклування позитивного електрода в літій-йонних акумуляторах. Він технологічний, легко управляється, не потребує використання дефіцитних матеріалів та суттєвих витрат виробництва для впровадження.

У номінації: «Будівництво» — група винахідників Національного університету «Львівська політехніка». Йдеться про виготовлення будівельних розчинів, в яких поєднуються тонкодисперсні активні мінеральні добавки, наповнювачі та комплексні хімічні добавки, що забезпечує одержання розчинів підвищеної ранньої та марочної міцності.

У номінації: «Технології агропромислового комплексу» — група приватних осіб — винахідників та власників патенту зі способом сепарації з додатковим очищенням зернового матеріалу та аеродинамічним сепаратором «Сад» для його реалізації.

У номінації: «Металургія» — власник патенту та винахідник Андрій Стецько зі «Способом дифузійного хромування сталевих виробів». Йдеться про створення способу хіміко-термічної обробки деталей для їх поверхневого зміцнення.

У номінації: «Фармацевтика» — група винахідників Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України. Розроблено новий засіб для лікування вірусного гепатиту С людини, який є високоєфективним, має комбіновану антивірусну та гепатопротекторну дію, нетоксичний для людей та тварин, не потребує допоміжних речовин та має значно нижчу собівартість порівняно з існуючими лікарськими засобами іноземного виробництва.

У номінації: «Екологія» — група винахідників Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К.Заболотного НАН України з комплексним активатором ацетоно-бутилового бродіння на основі штамів бактерій роду *clostridium*. Активатор для зброджування нетрадиційних субстратів, що є відходами виробництв, наприклад дерево-листяної стружки та підсирної сироватки, для отримання спиртів, методом його прямого внесення, не потребує попередньої підготовки.

У номінації: «Сучасні промислові технології та нова техніка» — група винахідників Державного НДІ МВС України з винаходом «Таран модульний». Він дозволяє забезпечити руйнування перешкод із різноманітних матеріалів (метал, дерева, скло та ін.), а також дверей, що відчиняються всередину приміщення.

У номінації: «Медицина» — група винахідників ДУ «Інститут серця МОЗ України» зі способом лікування кальцинованого аортального стенозу.

У номінації: «Енергетика та енергоефективність» — група винахідників Інституту технічної теплофізики НАН України — зі способом одержання висококалорійного біопалива. Винахід належить до відновлюваних джерел енергії, технологій переробки відходів лісозаготівлі, сільськогосподарської та деревообробної промисловості. Технічне рішення зменшує питомі енерговитрати та собівартість готової продукції, дозволяє одержати висококалорійне екологічно чисте біопаливо.

У номінації: «Оборона та державна безпека» — група винахідників Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН та МОН України зі способом оптико-акустичної пеленгації та групової протидії ворожим безпілотним літальним апаратам.

У номінації: «Переробка промислових і побутових відходів» — група винахідників Одеського національного університету імені І.І.Мечникова — з мікробіологічним способом очистки води від циклічних ароматичних ксенобіотиків. Винахід стосується обробки промислових і стічних вод і може бути використаний для очистки стоків фармацевтичних підприємств, медичних закладів, хімічного виробництва, нафтопереробної та інших підприємств.

Вітаючи переможців, хочеться побажати головному: аби ці проєкти якнайшвидше стали конкретними розробками й технологіями в українській економіці.

НА ЧАСІ

Академія вищої школи підбила підсумки

В режимі онлайн відеоконференції відбулося заключне в навчальному році засідання президії Академії вищої школи України. Перед його початком члени Президії тепло привітали президента Академії О.Г.Наконечного з обранням на черговий термін до складу Великої вченої ради КНУ імені Тараса Шевченка.

У своїй інформації О.Г. Наконечний зупинився на роботі президії впродовж останніх карантинних місяців та на розвитку процесів у науково-освітній сфері України. За результатами обговорення президія ухвалила повернутися до питання оголошення вакансій для обрання дійсних членів Академії та визначення дати звітно-виборної конференції Академії восени, з урахуванням динаміки епідемічної ситуації в Україні.

Віце-президент Академії М.В. Стріха поінформував присутніх про результати математичного моделювання дальшого поширення епідемії Covid-19. Сьогодні у зв'язку зі зняттям більшості карантинних обмежень та зміною моделі поведінки громадян, які в більшості своїй ігнорують вимоги соціального дистанціювання, відбувається

експоненціальне зростання числа нових заражень. Ця тенденція триватиме впродовж ближчих тижнів і, залежно від наявності чи відсутності нових обмежувальних заходів, може призвести до цифри в 3—5 тисяч нових заражень на добу, що тягне за собою ризик паралічу системи охорони здоров'я. По тому Україну очікує достатньо тривалий період «високого плато». Поступового зниження числа нових заражень можна сподіватися лише близько до осені. З середини осені можливий новий сплеск захворюваності. Це робить реальною перспективу дистанційного нового навчального року, і органи влади та університети повинні вже зараз готуватися до такої перспективи.

Учасники засідання обговорили хід подачі заявок на перші оголошені Національним фондом досліджень конкурси. Вони відзначали, що сформовані Радою НФД умови конкурсів виявилися фактично дискримінаційними щодо гуманітаріїв та університетських учених взагалі. Відтак надзвичайно важливим є збереження альтернативного каналу підтримки університетської науки через конкурси МОН.

ПОДІЇ. ЗУСТРІЧІ. НОВИНИ

З турботою про підготовку наукових кадрів

У Президії НАН України відбулася зустріч голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Сергія Квіта, його заступників та членів НАЗЯВО з керівництвом Національної академії наук України — першими віце-президентами НАНУ Володимиром Горбуліним, Антоном Наумовцем, віце-президентами В'ячеславом Кошечком, Сергієм Пирожковим, Анатолієм Загороднім, головним ученим секретарем НАНУ Вячеславом Богдановим та працівниками секретаріату НАНУ.

Під час зустрічі було обговорено розвиток співпраці Національного агентства та НАН України. Зокрема, учасники обговорення від НАН України ініціювали створення робочої групи для підготовки пропозицій з вирішення кола проблем щодо вдосконалення підготовки докторів філософії, акредитації освітніх програм, вимог до здобувачів наукових ступенів, удосконалення нормативної бази з питань науки і освіти.

Керівництву Національного агентства була передана аналітична записка, підготовлена фахівцями НАН України, щодо акредитації освітніх програм аспірантури Академії.

В гостях у КНУ Посол України в Японії

Навіщо новому очільнику Посольства України в Японії - Надзвичайному і Повноважному послу України в Японії Сергію Корсунському ще до від'їзду в країну призначення відвідати провідний технічний виш України? Очевидно відповідь постає з питань, якими цікавився посол. Він ознайомився з Науково-технічною бібліотекою ім. Г. І. Денисенка, переглянув фільм «КНУ інноваційний», обго-

ворив з керівництвом технічного університету спільні дії та напрями співпраці. А ще Посол відвідав Українсько-Японський центр і відзначив його вагомий внесок у розвиток українсько-японських відносин, назвавши його не просто університетським центром, а «центром всеукраїнського значення».

Під час зустрічі було обговорено перспективи співпраці з японськими партнерами в науково-технічній сфері: ядерній енергетиці, космічних технологіях тощо. Спільна болюча і перспективна тема — моніторинг наслідків та екологічних змін як у Нагасакі, Хірошімі, Фукусімі, так і в районі Чорнобиля. Спільна наукова робота може бути новою вагомою сторінкою в науково-технічному співробітництві України та Японії.

Пластик більше не проблема?

У Рівному створили унікальний сепаратор, який може зробити зі старого вікна нове, вмє сортувати пластик та розрізняє те, що непіддадне людині, — розповідає сайт «*Чарівне*».

Коштує промисловий NIR-сепаратор для розділення сумішей полімерів десятки тисяч доларів і його вже називають справжнім відкриттям для України.

Як розповів керівник науково-виробничої фірми «Продеккологія» Дмитро Лозін, аналогів такого обладнання всього кілька в світі, а на теренах колишнього СНД його немає взагалі. Воно призначене для розділення пластиків на тих, що можуть бути перероблені повторно, і тих, що підлягають тільки утилізації.

Сепаратор буде використовуватися в галузі рециклінгу полімерів: для переробки відходів кабелю, пластикових вікон, лому побутової техніки, зношених шин, тари та упаковки, твердих побутових відходів.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОНБАС

Школа на межі

...Школи на лінії розмежування навіть у найтяжчі періоди війни залишалися осередком українства і громадянського (щоб уникнути слова патріотичного) виховання. Не тільки в силу свого прагнення, а й тому, що послідовна класична освіта формує знання про історію, літературу, філософію, навчає мислити й аналізувати. Думачим людям, навіть дуже юним, значно важче сприйняти нав'язані міфологеми і фейки, приправлені агресією і насильством.

Можливо, тому саме школи нерідко потрапляють під «прицільну» увагу бойовиків. Заступник керівника військово-цивільної адміністрації Авдіївки Роман Шахов, сказав нашій групі журналістів, які приїхали у це страшенне місто у межах програми ООН з відновлення та розбудови миру на Донбасі, що майже кожна школа в місті отримала пошкодження — йдеться саме про прямі потрапляння.

...З Авдіївки наш шлях пролягав у Торезький район, селище Новгородське. Але називалось воно так не завжди. У ХУІІІ ст. ці родючі землі почали освоювати іноземці. Німецький підприємець Яків Унгер, який їх тут отримав, «виписав» з батьківщини фахівців, і вони збудували один з перших на Донеччині цегельних заводів. За однією з версій саме Яків Унгер, який був у захваті від розвитку промисловості на американських землях, назвав селище Нью-Йорком. Так чи не так, але в українському степу з'являється Нью-Йорк, і він стає центром поселень семи колоній німців-менонітів. Радянські часи не принесли їм щастя на новій батьківщині. У 1941 році усіх німців депортували до Казахстану. Але Нью-Йорком Новгородське залишалося до жовтня

1951-го. 1949 року між колишніми союзниками у Другій світовій почалася холодна війна, і Нью-Йорк поплатився своєю назвою.

Листи до незнайомого друга

У новітні часи, як розповідає секретар селищної ради Тетяна Краско, тема повернення до історичної назви селища не раз виникала.

Звернутися до осмислення подій, які трапилися уже в останній час, громадських ак-

160 будинків. П'ятеро наших мешканців загинуло. Ще п'ятеро — поранено. А скільки виїхало — й не порахувати!», — каже Тетяна.

Розпорядженням уряду від 7 лютого 2018 року селище офіційно віднесене до населених пунктів, що перебувають на «лінії зіткнення». До цієї самої лінії з боку південно-східних околиць селища — три-чотири кілометри. На подвір'я школи не раз прилітали снаряди.

Весь побут новгородців упродовж століть

тивістів спонукала вистава, зрежисована Ольгою Данилюк у 2017—18 роках. Вона побудована як «Листи незнайомому другу з Нью-Йорка». Початок їй поклав реальний випадок: волонтери побачили дітей Новгородського, які маланкували під обстрілами. Цей факт став основою сюжету, співавторами якого були школярі. Вони ж стали й акторами. У виставі брали учні 14-15 років, які самі пережили найважчий період російської агресії.

«Війна не пройшла повз нас: через обстріли постраждало біля

Сто років українськості

Поблизу школи №18 мешканці Новгородського з допомогою ПРООН встановили «розумну камеру», яка сигналізує про всі неналежні автомобільні візити на територію селища.

Навчаються тут всього 88 учнів і цілу зміну перебуває група дошкільнят різновікової групи.

Всього ж у Новгородському 3 школи та школа-інтернат обласного підпорядкування. І дві з них зовсім близько до лінії вогню. За 4 кілометри до розмежування навчає дітей і загальноосвітня школа №17 (тут 360 учнів), а також дитячий навчальний заклад №14 (115 учнів).

Ми побували у школі №18. Сам навчальний заклад, його майстерні, стадіон розташовані вздовж автомобільної дороги, якою рухається цивільна і військова техніка. На початку вересня 2014 року, як розповідав селищний голова Микола Ленко, в центр Новгородського прорвалися сепаратисти і з ДРГ розстріляли машину.

Школа справді перебуває в не дуже безпечному місці. Але, незважаючи на всі події останніх років, заняття відбувалися тут щодня.

На фронтоні закладу освіти позначено дату відкриття: 1961. Очевидно, що це пізніша «реставрація». Адже насправді цій школі вже 105 років. Знала вона різні часи і різних правителів. Останні 20 років викладання тут ведеться українською. Нинішня

Ольга СОСОВА — директорка школи

директорка Ольга Сосова теж навчалася в цій школі, її улюбленою вчителькою була секретар селищної ради Тетяна Краско, яка до обрання депутатом працювала тут директором, викладачем історії.

Одвічні проблеми директора: ремонт, забезпечення обладнанням та необхідною технікою (тим більше, що ця школа, як і по всій Україні, другий рік працювала за програмою НУШ). А ще — проблеми з добиранням дітей до школи — селище сильно протягнуте «вздовж», шкільного автобуса немає (та й «не належить» його мати), добре хоч зупинку загальноміського авто-

людей, у старих скринях, коморах, горищах і підвалах, і все це автохтонне, справжнє, що акумулює в собі тепло працюючих рук людей Донецького краю не одного покоління. І ще важливо, що учні переконалися: земля навколо українська, люди, які жили тут з давніх давен, українці, у них такий же одяг, житло, знаряддя праці, як і по всій Україні.

Кожна школа, яку ми мали можливість відвідати на Донеччині, а потім і Луганщині, мала свою особливість, і водночас — спільне (йдеться не про програми, підручники, уроки). Це спільне можна назвати «під-

На столі — історія селища у спогадах його мешканців

буса відремонтовано поруч зі школою. Чимало проблем допомагає розв'язувати співробітництво з Програмою ООН, іншими міжнародними організаціями.

Справжня «фішка» цього навчального закладу, яка робить її відомою щонайменше на всю Донеччину, — музей етнографії та фольклору, він є філією Донецького обласного краєзнавчого музею. Тут і старовинний одяг, і знаряддя праці, і вишиті рушники, й розмальовані печі — усе навіть переліку не піддається. Його експозиції позаздрить і значно більший за розміром і статусом музей. А головне, що це учні разом з учителями збирали експонати по навколишніх селах — у старших

креслена українськість». Вона проявлялась не тільки у вишиванках, в яких досить часто були і вчителі, і учні, а в чомусь більш глибинному, можливо, пов'язаному з загостренням відчуття близькості лінії розмежування, пам'яттю про недавні гарячі події, і глибоко схованою, але пересторогою, щоб більше такого не повторилося. Цим пояснюється і страх перед розведенням військ — де б ми не були, і з ким би не говорили, у всіх була одна позиція: не треба відступати назад. Тим більше, що приміжові міста і села, і ця школа, і чимало інших, ризикують залишитися в сірій зоні.

Лариса ОСТРОЛУЦЬКА

Триває переаплата на 2020 рік на газету «Світ»

Передплатний індекс 40744

в усіх відділеннях зв'язку

Вартість передплати

на три місяці — 34 грн. 56 коп.

на місяць — 11 грн. 52 коп.

Відкрийте свій СВІТ

Голова Наглядової ради —

академік НАН України Борис ПАТОН

Індекс газети «Світ» — 40744

Реєстраційне свідоцтво

КВ №23725-13565ПР від 6 лютого 2019 р.

світ

Адреса редакції:

02000, Київ, вул. Антоновича, 180.

Телефон/ факс 287-82-47

E-mail: svit@ukrintei.ua www1.nas.gov.ua/svit

Відповідальність за достовірність інформації та

реклами несуть автори та рекламодавці

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій

Зам. 12

Газету віддруковано у ПП «Фірма «Гранмна»